

MOR-ov IZVJEŠTAJ O GLOBALNIM TRENDOVIMA U ZAPOŠLJAVANJU 2009.

Globalna gospodarska kriza dovest će do dramatična povećanja broja nezaposlenih, kao i onih zaposlenih koji žive u uvjetima siromaštva te onih koji se ubrajaju u ranjive skupine zaposlenih, očekivanja su koja iznosi Međunarodna organizacija rada (MOR) u svom godišnjem izvještaju "Globalni trendovi u zapošljavanju" (*Global Employment Trends – GET*).

Na temelju razvoja događaja na tržištu rada, te ovisno o vremenskom tijeku i učinkovitosti mjera za gospodarski oporavak, izvještaj predviđa porast globalne nezaposlenosti u 2009. g. za 18 do 30 milijuna u odnosu na 2007., s mogućnošću povećanja i za 50 milijuna ako se situacija nastavi pogoršavati.

Prema tom posljednjem scenariju oko 200 milijuna radnika, uglavnom u zemljama u razvoju, moglo bi se naći u uvjetima krajnjega siromaštva.

"MOR-ova poruka je realistična, a ne panična. Suočeni smo s globalnom krizom radnih mjesta. Mnoge su vlade toga svjesne i poduzimaju mjere, no kako bi se izbjegla globalna socijalna recesija potrebna je odlučnija i koordiniranija akcija. Napredak u suzbijanju siromaštva neujednačen je, a srednje klase diljem svijeta sve slabije. Političke i sigurnosne implikacije zastrašujuće su", izjavio je Juan Somavia, generalni direktor MOR-a.

"Krizu dodatno naglašava značenje MOR-ova koncepta dostojanstvenoga rada. Mnoge elemente toga koncepta možemo pronaći u trenutnim mjerama za poticanje otvaranja novih radnih mjesta, jačanje i širenje socijalne zaštite i davanje većeg značenja socijalnom dijalogu", rekao je Juan Somavia. Sudionike predstojećeg sastanka G-20 2. travnja???????????? u Londonu pozvao je da, uz financijska pitanja, hitno postignu i dogovor o prioritetnim mjerama za promicanje produktivnih investicija, dostojanstvenoga rada i ciljeva socijalne zaštite, kao i koordiniranja politika.

Ključne projekcije izvještaja MOR-a

Novi izvještaj ažurira preliminarne procjene objavljene prošloga listopada koje su govorele kako bi globalna financijska kriza mogla prouzročiti između 15 i 20 milijuna novih nezaposlenih tijekom 2009. g. Ključni nalazi izvještaja su sljedeći:

- Prema procjenama MMF-a iz studenoga 2008., globalna nezaposlenost porast će na 6,1 posto u 2009., u usporedbi sa 5,7 posto 2007., što će rezultirati sa 18 milijuna novih nezaposlenih u 2009. u odnosu na 2007.
- Ako se gospodarske okolnosti pogoršaju i više no što je to bilo predviđeno u studenome 2008., a takav se razvoj događaja čini vjerojatnim, globalna bi nezaposlenost mogla porasti na 6,5 posto, što bi odgovaralo povećanju broja nezaposlenih u svijetu za 30 milijuna u odnosu na 2007.
- U trenutno najgorem scenariju, globalna nezaposlenost mogla bi porasti na 7,1 posto i rezultirati ukupnim povećanjem broja nezaposlenih u svijetu za više od 50 milijuna.
- Broj zaposlenih koji žive u uvjetima siromaštva – onih koji zarađuju manje od 2 USD dnevno po članu kućanstva što predstavlja granicu siromaštva – mogao bi porasti na 1,4 milijarde, odnosno na 45 posto svih zaposlenih u svijetu.
- Tijekom 2009. g. udio zaposlenih koji pripadaju ranjivim skupinama – bilo plaćenih obiteljskih radnika, bilo samozaposlenih, za koje je manja vjerojatnost da će moći koristiti zaštitne državne mjere protiv smanjivanja prihoda tijekom ekonomske krize – mogao bi porasti u najgorem scenariju na ukupno 53 posto zaposlene populacije.

Ostali nalazi

Izveštaj MOR-a navodi da su u 2008. g. najveće stope nezaposlenosti imale **sjeverna Afrika i Bliski istok** sa 10,3 odnosno 9,4 posto. Slijede **središnja i jugoistočna Europa** (države izvan EU), odnosno **Zajednica nezavisnih država** sa 8,8 posto, **subsaharska Afrika** sa 7,9 te **Latinska Amerika** sa 7,3 posto.

Najniža nezaposlenost od 3,8 posto ponovno je zabilježena u **istočnoj Aziji**, slijede **južna Azija te jugoistočna Azija i Pacifik** sa 5,4 odnosno 5,7 posto nezaposlenih u 2008.

Izveštaj pokazuje da na tri azijske regije – **južnu Aziju, jugoistočnu Aziju i Pacifik te istočnu Aziju** – otpada 57 posto radnih mjesta otvorenih u svijetu tijekom 2008. g. U **industrijski razvijenim zemljama i regiji Europske Unije**, s druge strane, neto broj novootvorenih radnih mjesta bio je negativan, odnosno izgubljeno je 900 000 radnih mjesta, što objašnjava ukupan slabi globalni porast zaposlenosti tijekom 2008.

U usporedbi s 2007., najveće povećanje regionalne stope nezaposlenosti zabilježeno je u **industrijski razvijenim zemljama i regiji Europske Unije**, gdje je nezaposlenost porasla sa 5,7 na 6,4 posto. Broj nezaposlenih u toj regiji povećan je za 3,5 milijuna tijekom samo godine dana, te je u 2008. dosegao 32,3 milijuna.

Subsaharska Afrika i južna Azija ističu se kao regije s izuzetno surovim uvjetima na tržištu rada te s najvećim udjelom zaposlenih koji žive ispod granice siromaštva. Iako je taj trend u opadanju tijekom protekloga desetljeća, u tim je regijama u 2007. i dalje četiri petine zaposlenih živjelo ispod granice siromaštva.

Mjere

Gospodarska kriza 2008 g. pojačala je zabrinutost za socijalne učinke globalizacije koju je MOR već ranije isticao. Naglašavajući potrebu poduzimanja zaštitnih mjera prema ugroženim skupinama na tržištu rada, kao što su mladi i žene, izvještaj MOR-a primjećuje kako diljem svijeta i dalje postoji znatan radni potencijal koji ostaje neiskorišten. Ekonomski rast mogao bi biti znatno veći, a razvoj brži, kada bi uz pomoć produktivnih investicija i aktivnih politika tržišta rada ljudi dobili priliku raditi na dostojanstvenim radnim mjestima.

"Koncept dostojanstvenoga rada prikladan je politički okvir za suočavanje s krizom. Mnogo je snage u poruci da bi tripartitni dijalog s poslodavcima i sindikatima trebao igrati središnju ulogu u odgovoru na krizu, kao i u formiranju razvojnih politika", rekao je Somavia.

Izveštaj donosi popis političkih mjera koje preporučuje MOR, koje su dosad već primijenile mnoge vlade. Te mjere, o kojima je Upravni odbor MOR-a raspravljao u studenome 2008, uključuju:

- proširenje obuhvaćenosti naknadama i sustavima osiguranja za vrijeme nezaposlenosti, kao i prekvalifikacija suvišnih radnika te zaštita mirovina od devastirajućih gubitaka na financijskim tržištima,
- javne investicije u infrastrukturu i stanovanje, lokalnu infrastrukturu i "zelene poslove", uključujući korištenje izvanrednih javnih radova,
- potpora malim i srednjim poduzetnicima,
- socijalni dijalog na razini kompanije, sektora i na nacionalnoj razini.

Ako bi veći broj zemalja, koristeći vlastite akumulirane rezerve, hitne zajmove MMF-a i snažnije mehanizme potpora, istodobno počeo provoditi politike usklađene s MOR-ovim konceptom dostojanstvenoga rada, tada bi učinci recesije na kompanije, radnike i njihove obitelji mogli biti ublaženi, a oporavak bolje pripremljen.